

A classe, enfilem la llengua

Aprenentatge de llengües entre iguals i coavaluació.

El temps del silenci a l'aula, dels professors que expliquen i els alumnes que callen, d'escoltar enregistraments de veu en anglès i repetir-les a l'uníson; en definitiva, el temps de la comunicació sense interacció ja fa temps que ha passat. O almenys fa molt que havia d'haver passat. El que abans era la intuïció d'alguns docents que promovien situacions d'interacció comunicativa entre iguals com a font d'aprenentatge a l'aula, ara és una pràctica provada, avalada per nombrosos estudis i fins i tot recomanada pels òrgans de gestió educativa. **La interacció entre iguals és una de les estratègies més potents per a potenciar les habilitats comunicatives dels nostres alumnes.** En aquest article parlarem sobre els beneficis de la interacció oral i de la coavaluació d'expressions escrites entre alumnes.

L'aprenentatge inicial de la llengua es realitza especialment amb les interaccions de l'infant amb companys, mestres i, per descomptat, familiars. La família és el primer motor efectiu de l'aprenentatge del codi lingüístic. Les converses que el nen o nena sent des dels seus primers dies (i aquelles en les quals va participant de manera progressiva) seran els models en els quals basaran el seu desenvolupament lingüístic. A l'escola hem d'aprofitar aquest mecanisme de mimesi natural dels infants i oferir-los situacions d'interacció que els permetin continuar desenvolupant les seves habilitats.

En el cas del desenvolupament de primeres llengües (català i castellà a casa nostra), la interacció oral ja fa anys que està implantada dins el sistema educatiu i en l'aprenentatge. En les llengües estrangeres i en especial de l'anglès, segons [Williams i Burden](#) (1997), la interacció comunicativa és el principal motor d'aprenentatge i, per tant, resulta també necessari promoure aquests espais de comunicació oral dins de les sessions d'ensenyament-aprenentatge. Mitjançant l'exercitació d'aquesta destresa comunicativa, els alumnes aprenen a expressar el seu pensament i a desenvolupar la competència pragmàtica, que els permetrà

establir procediments de raonament, negociació i intercanvi lingüístic amb altres parlants.

La interacció oral és una pràctica educativa complexa que fomenta la transferència de coneixements en diferents contextos. El docent proposa una situació comunicativa i estableix un objectiu que els alumnes han d'intentar aconseguir posant en pràctica el seu coneixement lingüístic i la seva capacitat de raonament i negociació. Les possibilitats pedagògiques d'aquesta mena d'activitats poden ser infinites. D'una banda, els formats poden ser diversos, *role-plays*, enregistrament de vídeos, entrevistes, *podcasts*... D'altra banda, la pluralitat d'objectius comunicatius ens permet abordar temes diversos i convertir aquestes interaccions en activitats d'aprenentatge significatives.

Si canviem de destresa comunicativa i deixem la interacció oral per a passar a l'expressió escrita, el fet de posar en pràctica mètodes d'aprenentatge entre iguals ens resulta igualment efectiu. En paraules de [Pere Pujolàs](#) "*hem de preparar els nostres alumnes per a col·laborar i no per a competir*", aquesta és una de les claus del desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre. És el **procés d'escriptura un dels camps on es pot posar en pràctica aquestes estratègies de col·laboració.** Quan a un grup d'alumnes se'ls assigna l'escriptura d'un únic text, cada alumne n'ha de redactar un dels paràgrafs o fragments, per això les tasques de planificació i revisió dels textos hi juguen un paper determinant.

En referència a la planificació del text, aquest tipus **d'activitats d'escriptura col·laborativa obliguen els alumnes a plantejar-se qüestions de caràcter pragmàtic referents al registre:** qui és el receptor del text que hem d'escriure? quin registre hem d'usar? **També els obliga a estructurar les idees que contindrà cada paràgraf si no volen incórrer en errors de cohesió textual.** Si observem el procés d'escriptura i de revisió del text, cada alumne haurà d'escriure el seu fragment de la millor manera possible i, a més, haurà d'assegurar-se que el que han escrit la resta dels seus companys estigui a l'altura. D'aquesta manera, **els alumnes actuen com a jutges i referents dins del procés d'escriptura, potenciant així l'avaluació reguladora.** Quan un alumne fa un errada en escriure un text (ja sigui de coherència, cohesió, adequació o correcció lingüística), la revisió i correcció d'aquesta equivocació per part d'un company en el mateix moment de

l'escriptura resulta molt més útil que la correcció posterior per part del professor. Per descomptat que pot ser que una falta o equivocació passi desapercebuda als ulls de tot l'equip de treball, per això hi ha d'haver la revisió posterior per part del docent.

A les nostres escoles les cròniques són una de les activitats més importants, amb la qual els alumnes desenvolupen la seva competència comunicativa a partir de l'experiència personal. A les cròniques els alumnes reflexionen sobre fets que els han passat, és l'espai per explicar el món des del seu punt de vista, l'oportunitat per convertir-se en relators de la seva pròpia història. Les cròniques, moltes vegades, es realitzen mitjançant activitats d'escriptura col·laborativa. **Trobem en aquests textos l'exemple perfecte d'aprenentatge de les destreses comunicatives entre iguals.** Els alumnes planifiquen el seu escrit tot fent una llista de les idees que volen incloure-hi. Es reparteixen l'escriptura del text i es responsabilitzen de manera conjunta del seu lliurament. És justament per això que la revisió esdevé un mecanisme fonamental.

Un enfocament comunicatiu de l'ensenyament de llengües ha d'aprofitar al màxim els processos d'interacció ja siguin orals o escrits. **El treball en entorns digitals d'aprenentatge, tan necessaris aquests últims temps, és també un excel·lent escenari per a posar en pràctica la interacció escrita.** La participació en fòrums o xats pot ser una eina potent per a la pràctica de l'expressió escrita i la comprensió lectora. Quan un grup d'alumnes han d'interactuar entre ells o amb algun dels seus professors, han d'aprendre a seguir les regles que regeixen els intercanvis comunicatius. **Aprendre a utilitzar un registre informal, però amb correcció lingüística, és també una competència essencial en un món cada vegada més connectat.** Volem que els nostres alumnes siguin capaços de parlar entre ells de manera distesa, en un registre informal i col·loquial, però mantenint la correcció lingüística, perquè aquesta forma més acurada està estretament relacionada amb la projecció de la imatge personal que fem de nosaltres mateixos.

A **Garbí Pere Vergés**, conscients que ser competents lingüísticament és un dels reptes més importants que tenim plantejat en les nostres finalitats educatives, tenim en compte que **saber comprendre textos orals i escrits i saber expressar-se oralment i per escrit són competències fonamentals per créixer i formar-se al llarg de la vida**, i és per això que per tal d'assolir aquests objectius posem en pràctica processos d'interacció comunicativa tant orals com escrits.

Publicat: 9 de febrer de 2021